

**ŽEMĖS ŪKIO MINISTERIJOS EUROPOS SĄJUNGOS REIKALŲ IR PARAMOS
POLITIKOS DEPARTAMENTO DIREKTORĖ
JURGITA STAKĖNIENĖ**

KOMANDIRUOTĖS Į TARTU (ESTIJA) ATASKAITA

2022-04-26

Vilnius

Komandiruotės tikslas. Dalyvauti š. m. balandžio 20-21 d. vykusiame trijų Baltijos šalių žemės ūkio ministrų susitikime bei 28-ojoje Tarptautinėje kaimo parodoje MAAMESS.

Komandiruotės trukmė. 2 dienos, 2022 m. balandžio 20-21 d.

Komandiruotės vieta. Tartu (Estija).

Delegacijos sudėtis. Žemės ūkio ministras Kęstutis Navickas, Žemės ūkio ministerijos Europos sąjungos reikalų ir paramos politikos departamento direktorė Jurgita Stakėnienė.

Dalyviai. Estijos žemės ūkio ministras Urmass Kruuse, Estijos kaimo reikalų ministerijos (susitikimo iniciatoriai ir organizatoriai) tarnautojai bei Latvijos žemės ūkio ministras Kaspars Gerhards su delegacija.

Išlaidos. Komandiruotės kelionės išlaidos kompensuojamos Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2004 m. birželio 2 d. nutarimo Nr. 680 „Dėl Lietuvos Respublikos atstovų kelionių į Europos Sąjungos Tarybos darbo organų susitikimus išlaidų kompensavimo taisyklių patvirtinimo“ nustatyta tvarka.

Atliktas darbas. Baltijos šalių žemės ūkio ministrų susitikime buvo aptartos žemės ūkyje ir maisto gamyboje iškilusios problemos, susijusios su karu Ukrainoje, bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) strateginių planų rengimo ir derybų su Europos Komisija dėl jų aktualijos. Pristatyta Lietuvos pozicija susitikimo darbotvarkės klausimais.

Susitikimo metu ministrai apsikeitė patirtimi formuojant būtinas maisto atsargas savo šalyse ir sutiko, kad padėtis žemės ūkio rinkose yra sudėtinga visur. Maisto gamintojai patiria smarkiai išaugusias gamybos sąnaudas, susiduria su logistikos problemomis ir su kitais iššūkiais. Ministrai sutarė, kad Rusijai įsiveržus į Ukrainą, į šalių strateginių planų dėl Europos Sąjungos bendrosios žemės ūkio politikos turinį taip pat reikia pažvelgti iš naujo, akcentuojant apsirūpinimo maistu svarbą ir kartu priklausomybės nuo išorinių išteklių (trašų, energetinių resursų) mažinimą bei žemės ūkio atsparumo didinimą dėl Rusijos karo Ukrainoje pasekmių. Europos Komisija, teikdama pastabas valstybių narių strateginiams planams ragino jas pertvarkyti savo gamybinius pajėgumus taikant tvaresnius gamybos būdus, didinti planuojamų priemonių aprėptį ir ambiciją ūkininkų padėties vertės grandinėje gerinimo srityje, remiant trumpas grandines, bendradarbiavimą, kooperaciją.

Ministrai apsigkeitė nuomonėmis, kad BŽŪP strateginių planų kontekstas turi atitikti ilgalaikius Europos tikslus, susijusius taip pat ir su Europos žaliajo kurso bei jį lydinčių dokumentų nustatytų pasiekimo rodiklių (dėl trąšų, pesticidų, antibiotikų naudojimo mažinimo, ekologinių ūkių plėtros, biologinės įvairovės išsaugojimo), įgyvendinimu, ir naujus iššūkius, su kuriais šalis susiduria trumpuoju laikotarpiu. Kad tai būtų realu, BŽŪP strateginių planų tvirtinimo procese turėtų būti užtikrintas subsidiarumas ir lankstumas. Ministras pakvietė derintis su Europos Komisija laikytis išvien, derintis svarbiausias derybines pozicijas.

Kitu darbotvarkės klausimu Lietuvos žemės ūkio ministras Kęstutis Navickas pabrėžė solidarumo ir paramos Ukrainai svarbą, reikšmingai prisidedant prie apsirūpinimo maistu Europoje ir pasauliniu lygiu. Rusijos invazija į Ukrainą pridėjo nestabilumo ir taip įtemptose žemės ūkio rinkose, pagrindinių žaliavų kainos smarkiai išaugo. Ministras akcentavo, kad labai svarbu užtikrinti ūkininkų ūkių gyvybingumą ir žemės ūkio gamybos tęstinumą, nes tai yra pagrindinė sąlyga užtikrinti aprūpinimą maistu, tęsti eksportą ir padėti kitiems. Tikėtina, kad neapibrėžtumas ir pažeidžiamumas rinkose išliks ilgai, todėl Europos Komisija turėtų atidžiai stebėti situaciją (tam būtinas maisto išteklių monitoringas) ir prireikus būti pasirengusi laiku pateikti papildomų sprendimų krizei spręsti. Naujausi Europos Komisijos pasiūlymai, kuriais naudojasi ir Lietuva, leisdama gaminti produkciją žaliajame pūdyje bei teikdama valstybės pagalbą paukščiams, broileriams, vištoms dedeklėms ir kiaulininkystės sektoriui. Lietuva ėmėsi veiksmų, kad būtų išplėstos valstybės maisto rezervo saugojimo vietos.

Ministras K. Navickas taip pat pastebėjo, kad reikalingi nauji logistikos sprendimai, užtikrinantys tinkamą maisto tiekimo grandinių funkcionavimą. Buvo pasidalinta įžvalgomis dėl Ukrainos žemės ūkio produktų logistikos galimybių per Rumuniją, Lenkiją ir Lietuvą. Ukrainos pajamos iš žemės ūkio sudaro apie 40 proc., tad dalyvavimas šios produkcijos tiekimo grandinėse amortizuotų Lietuvos praradimus dėl sankcijų „Belkalij“, jei pavyktų išspręsti vėžių nesuderinamumo klausimus. Trąšų importas iš Ukrainos taip pat būtų naudingas abiem pusėms. Ministras paminėjo, kad šiais ir kitais klausimais kalbėjosi su Ukrainos žemės ūkio ministru lankydamasis Ukrainoje, taip pat užsiminė, kad yra derinamas Ukrainos žemės ūkio vizitas į Lietuvą tuo pačiu metu, kai Lietuvoje, kaip ir Latvijoje bei Estijoje, lankysis Europos Sąjungos žemės ūkio komisaras Janusz Wojciechowski.

Estijos žemės ūkio ministras Urmas Kruuse padėkojo už pasidalintą informaciją dėl Ukrainos žemės ūkio ministro vizito, atkreipė dėmesį į didelę priklausomybę nuo importuojamų trąšų ir gyvulių pašarų bei pabrėžė apsirūpinimo maistu svarbą. Anot jo dabartinė situacija aiškiai parodo, koks svarbus yra šalių gebėjimas užtikrinti apsirūpinimą maistu. Estijos apsirūpinimas svarbiausiais maisto produktais yra garantuotas, nacionalinis poreikis yra viršijamas, prekės ir toliau bus eksportuojamos. Ministras pastebėjo, kad energetinė krizė prasidėjo dar prieš karą,

prieš tai buvo COVID-19 sukelta krizė, kurios padariniai dar jaučiami ir valstybė turi spręsti visą eilę socialinių problemų. Tuo tikslu Estija sumažino degalų akcizo mokesčius ir pan. Ministras apgailestavo, kad Europos Sąjungos parama yra labai maža (Estijai numatyta tik 2,5 mln. EUR), todėl ketina pridėti nacionalinių lėšų, tačiau kokiems sektoriams bus nukreipta parama, sprendimai dar nepriimti. Estija pradėjo kaupti maisto rezervą (iki šiol turėjo energijos ir kuro rezervą), visuomenė yra susirūpinusi apsirūpinimu maistu, gyventojai skatinami kaupti nedideles maisto atsargas. Susiduriama su apsirūpinimo trąšomis problema, nes apie 70 proc. trąšų buvo gaunama iš Rusijos, tačiau jų kaina buvo pakilusi dar prieš karą. Dėl pabrangusių pašarų ir jų trūkumo problemas patiria kiaulininkystės ir paukštininkystės sektoriai, suprantama, kad kils kaina ir galutiniams vartotojams. Estija supranta iškilusias grėsmes ir padeda Ukrainai visomis išgalėmis.

Estijos žemės ūkio ministras kalbėdamas apie BŽŪP strateginių planų rengimą prisipažino, kad tikėjosi daugiau lankstumo iš naujosios BŽŪP politikos. Kaip ir Lietuva, tikisi išspręsti suartų daugiamečių pievų problemą. Estija turi labai daug miškų (apie 70 proc. teritorijos), dėl ko tikėjosi daugiau lankstumo įgyvendinant žaliają ambiciją. Mano, kad turėtų būti skatinamas gyvulių auginimas, tiesioginė parama mokama ne žemės savininkui, bet gamintojui, kas iš dalies gali būti sprendžiama per susietąją paramą. Pritarė, kad svarbu remti vietinio maisto gamybą, stiprinti tiekimo grandines. Kaip ir Lietuva susidūrė su problemomis, kai atsinaujinantiems energijos ištekliams gaminti yra naudojama derlinga, žemės ūkio gamybai tinkama žemė.

Latvijos žemės ūkio ministro Kasparo Gerhardo teigimu, Europos Komisija turėtų įvertinti dabartinės geopolitinės krizės bei Europos Žaliojo kurso poveikį aprūpinimui maistu Europoje ir pasaulyje. Vertinant patiriamų sunkumų mastą Europos Sąjungos žemės ūkio rinkose, Europos Sąjunga galėtų padaryti daugiau, ne tik Europos sąjungos mastu, bet ir regioniniu, pasirūpinti, kad kiekviena valstybė užsitikrintų maisto rezervą. Latvija susiduria su problemomis eksportuojant žuvį ir jos konservus į Ukrainą, nes buvo subombarduoti sandėliai šalia Kijevo. Problemos stebimos ir paukštienos sektoriuje. Latvijos kompanijos nutraukė ryšius su Rusija, todėl sutriko tiekimo grandinės. Trąšos taip pat yra didelė problema, dėl pakilusių kainų susiduriama su pinigų srautų problema. Kalbant apie BŽŪP strateginius planus ir derybas su Europos Komisija dėl jų pabrėžė, kad daugiausia pastabų sulaukta dėl klimato kaitos ir agroaplinkosauginių priemonių, Latvija raginama padidinti ambiciją, taip pat peržiūrėti persikirstymo išmoka, geros agrarinės ir aplinkos būklės standartų.

Po diskusijos delegacijos aplankė žemės ūkio parodą, kurioje dalyvavo ir Lietuvos verslo atstovai. Ministras dalyvavo parodos atidarymo oficialioje ceremonijoje, po kurios susilaukė Latvijos bei Estijos žiniasklaidos atstovų dėmesio, atsakė į žurnalistų klausimus.

Departamento direktorė

Jurgita Stakėnienė

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Gedimino pr. 19, LT-01103 Vilnius, Lietuva (2022-08-22 10:28:45)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	J. Stakėnienės komandiruotės į Tartu ataskaita (2022 m. balandžio 20-21 d.)
Dokumento registracijos data ir numeris	2022-05-10 Nr. 3PR-16
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jurgita Stakėnienė, Departamento direktorė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2022-05-10 14:10:24 (GMT+03:00)
Parašo formatas	XAdES-XL
Laiko žymoje nurodytas laikas	2022-05-10 14:10:43 (GMT+03:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	ADIC CA-B, Asmens dokumentu israsymo centras prie LR VRM, 2.5.4.97=#1609313838373738333135,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2021-12-09 13:10:21–2024-12-08 13:10:21
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento priedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2022-08-22 10:28:45)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2022-08-22 10:28:45 atspausdino Vitalija Adomaitienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-